

optage et stort Laan paa 150 Mill. Kr., ved Hjælp af hvilket man vilde kunne spare Statskassen for en halv Snes Millioner, førte dog til den Bestemmelse i Tiendelovens § 5, at Finansministeren beyndiges til eventuelt at optage et Statslaan til Afløsning af Tienden. Det gik den daværende Regering og de andre vedkommende ind paa eventuelt skulde kunne ske, saa naar Ministeren saa stærkt bryder Staven over mit Forslag, tror jeg ikke, at det var vel betænkt. Bestemmelsen i § 5 er imidlertid meget forskellig fra mit Forslag, ja, saa væsentlig forskellig, at jeg aldrig har betvivlet, at det ikke kunde føres ud i Livet. Thi hvad er Forskellen. Forskellen er den, at mit Forslag blev fremsat paa en Tid, da Tiendeforslaget gik ud paa en successiv Afløsning i 5 Aar, og Forholdet var dette, som jeg da paaviste, at man ved at optage et Laan paa 150 Mill. straks kunde indvinde en Fordel og dog sørge for, hvad der lægges Vægt paa fra mange Sider, at der ikke paa en Gang kom en meget stor Sum Penge ind i Landet. Thi jeg havde indrettet det saaledes, at man kunde nøjes med at tage $\frac{1}{5}$ om Aaret. Men hvad er Forholdet nu blevet? Forholdet er blevet det, at Tiendeloven er bleven lavet om, efter min Mening paa en ganske forkert Maade, idet den hele Afløsning nu skal udføres paa en Gang, nemlig den 1. Januar 1908, og saa kommer Kalamiteten, naar man paa en Gang skal udbetale 150 Mill. Kr. Det er den store Forskel mellem Tiendelovens § 5 og mit Forslag. Hvad jeg har Lyst til at sige her, er, at naar Ministeren taler om Tiendelovforslaget og min Stilling til det, saa synes jeg, at det havde ligget nær for Ministeren at sætte sig ind i de Ting, thi hvad er det, han gør? Han foreslaar, at der skal bringes 20 Mill. Kr. om Aaret ind i Landet. Jeg antager, der i alle Tilfælde bliver en Serie om Aaret med Undtagelse af de Aar, hvor man, som Ministeren sagde, overhovedet ikke kan laane billigt i Frankrig. Naa, saa stor Forskel er der vel ikke paa 20 og 30 Mill., og allermindst, naar man lægger Mærke til, hvorledes Situationen var, da mit Forslag var under Behandling her. Da kunde jeg oplyse, at en stor Del af Pengene straks vilde faa

en lukrativ, sikker, paalidelig og god Anvendelse. Jeg havde nemlig forvisset mig om, at man i visse Amter med største Glæde vilde modtage som 1ste Prioritet til 4 pCt. alle de Midler, som skulde henlægges til Stiftsmidlerne, altsaa Afløsningssummerne for Præstetiende o. s. v., saaledes at det Beløb, der vilde komme paa Markedet, kun vilde blive ringe. Forholdet var fremdeles det, hvad der jo er ganske morsomt, at mit Forslag var anbefalet og støttet netop af de samme Autoriteter, som Ministeren paaberaaber sig for sit Forslag, nemlig nogle af vore største og mest ansete Bankdirektioner her i Landet, og af andre ligesaa betydelige Mænd, saa jeg kan ikke se andet end, at de Tanker, der den Gang bleve fremsatte fra dette Tings Side, nu glædeligvis ere accepterede af Ministeren, hvad der jo kun kan være tilfredsstillende for os.

Hvad den tredie Afdeling af Hypotekbanken angaar, har jeg intet at bemærke ved den. Det var jo, som det maaske erindres, netop paa Initiativ fra Højres Side, at det blev indsat i Forslaget i Fjor, at man skulde benytte Husmandskreditforeningerne for at undgaa at sælge saadanne Klatter som 1,800,000 Kr. om Aaret, som man jo ikke let vilde kunne anbringe paa fordelagtig Maade. Jeg finder, at det er en ganske selvfølgelig Ting, at naar vi faa en Hypotekbank, maa Sagen ordnes gennem denne, men jeg forstaar ikke Bemærkningerne til Lovforslaget fra Ministeren om, at Statskassen ved at benytte Hypotekbanken skulde blive fritagen for at svare til den Rentedifference, som fremkommer ved, at Husmændene kun skulle svare 3 pCt., medens det maa antages, at Laanene skulle forrentes med $3\frac{1}{2}$ pCt. Jeg forstaar ikke, hvorledes det kan blive Tilfældet. Det er maaske min Fejl, men jeg ser ikke nogen Forklaring af, hvorledes vi skulle kunne holde Hypotekbanken fri for Skade paa dette Punkt. Hypotekbanken skal ganske vist ikke tjene ved Laanet, men heller ikke tabe. Jeg skal endnu blot tilføje, at jeg, naar Forhandlingerne ere endte, vil tillade mig at foreslaa Sagen henvist til et Udvalg, og i dette Udvalg ville adskillige Enkeltheder blive nærmere undersøgte.